

лише вміло користуватися накопиченим досвідом, а й активно, творчо збагачувати його новими цінностями. Світ думок вчителя має бути значно більшим і ширшим, ніж поле його діяльності.

Сучасна людина живе в умовах насиченого інформаційного середовища, і завдання освіти – навчити жити в цьому потоці, створити передумови і умови для безперервного кваліфікаційного зростання. Абсолютно нові можливості для викладачів і студентів відкривають сучасні комунікаційні системи, що пов'язуються з реальними можливостями побудови відкритої системи освіти, що дозволяє кожній людині вибрати власну стратегію навчання. Необхідними на нинішньому етапі є зміна ролі вчителя, його перетворення з авторитета, який володіє значним обсягом знань і вмінь, в модератора або провідника в світі знань.

Окрім того, школа і вчитель перестають бути єдиним джерелом знань. Різні форми дистанційного навчання (телебачення, комп'ютерні освітні програми, інтернет) можуть частково замінити вчителя, і в будь-якому випадку є суттєвим елементом посередника в отриманні знань. Швидке впровадження інтернет-технологій створило всесвітню комунікативну платформу, що відкрила шляхи для перегляду традиційних способів навчання. Сучасний учитель має розуміти це і намагатися співіснувати з цими формами, а не конкурувати з ними. Він також має вміти використовувати ці нові форми роботи, щоб таким чином виконати надану йому роль провідника, який зможе впорядкувати і структурувати в чітку систему знання, які надходять до учнів з різних джерел. Але слід пам'ятати, що ніякі сучасні технології не в змозі замінити особистісного спілкування, обміну досвідом з молодим поколінням. Оскільки учні реагують безпосередньо не тільки на слова, які говорить вчитель, але й на його індивідуальність, досвід і внутрішній світ, така позиція вчителя безсумнівно збільшить його авторитет у шкільному середовищі, а йому самому дасть можливість безупинного професійного зростання.

Отже, підготовка вчителів у педагогічних ВНЗ має ґрунтуватися на провідних принципах гуманізації, гуманітаризації, демократизації та неперервності освіти. Першочерговим завданням національної вищої школи нині є формування фахівця не просто як професіонала, а, насамперед, як людини, оскільки інтенсивні процеси трансформації суспільства характеризуються зростанням ролі людського чинника.

Література

1. Левина М. М. Технологии профессионального педагогического образования : учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений / М. М. Левина. – М. : Изд-й центр «Академия», 2001. – 272 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта. – 2001. – № 60. – С. 2–6.
3. Закон України «Про вищу освіту» // Законодавство України про освіту : зб. законів. – К. : Парламентське вид-во, 2002. – С. 112–155.
4. Вишинська Г. В. Міжпредметна взаємодія як дидактична умова формування інформаційної культури особистості / Г. В. Вишинська // Наукові записки: зб. наук. статей НПУ ім. М. Драгоманова / укл. П. В. Дмитренко, Л. Л. Макаренко. – К. : НПУ ім. М. Драгоманова, 2006. – Вип. LXI(61). – С. 30–38.
5. Пашукова Т. И. Повышение уровня психологической компетентности населения как фактор противодействия информационному влиянию / Т. И. Пашукова // Соціальна робота – ознака демократизації суспільства : зб. наук. праць. – Хмельницький, 2004. – С. 12–17.
6. Ткаченко О. М. Підтримка навчального процесу засобами інформаційних технологій та комунікацій / О. М. Ткаченко // Європейські орієнтири освіти України в умовах глобалізації : матер. наук.-практ. конф., м. Біла Церква, 4–6 червня 2004 р. – Біла Церква, 2004. – С. 125–130.

УДК 378.091.275:614.253.4

Ортеменка Євгенія, м. Чернівці

МОНІТОРИНГ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ШОСТОГО КУРСУ ДО СКЛАДАННЯ ТЕСТОВОГО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ: КРОК-2

З метою оптимізації підготовки студентів до складання тестового ліцензійного іспиту (ТЛІ) «Крок-2» проведений етапний моніторинг знань студентів 6 курсу (спеціальність «лікувальна справа») з педіатрії. Аналіз результатів заключного тестування за загальною педіатричною базою ТЛІ «Крок-2» показав значне покращення рівня підготовленості студентів (71,2 % правильних відповідей при тестуванні викладачем за програмою «Cascade» та 86,0 % – за даними самотестування у середовищі дистанційного навчання «Moodle») наприкінці циклу відносно вхідного рівня знань (56,1 % позитивних результатів) ($P < 0,01$). Позитивні результати заключного комп'ютерного тестування студентів асоціювали з активністю їх роботи на сервері дистанційного навчання ($r = 0,6$; $P = 0,005$). На підставі статистичного аналізу доведена доцільність самотійної роботи студентів-медиків у середовищі дистанційного навчання «Moodle», а також необхідність регулярного моніторингу викладачами даного виду студентської роботи.

Ключові слова: медицина, вища освіта, моніторинг знань, тестовий ліцензійний іспит «Крок-2».

In order to optimize the training of medical students for the test license exam (TLE) «Krok-2», the quality of 6-th-year students' (specialty «General practice») knowledge in Pediatrics has been analyzed. An analysis of the final testing results according to the general basis of pediatric questions of the TLE «Krok-2» shows that the students have significantly improved their results (71.2 % of correct answers when tested by a teacher in the program «Cascade» and 86.0 % of correct answers according to a self-test in the distance learning community «Moodle») at the end of the training compared to 56.1 % of correct answers during the initial testing (in all cases $P < 0.01$). The positive results of the final testing are associated with the students' active work on the distance learning server ($r=0.6$; $P=0.005$). The expedience of medical students' self-study in the distance learning environment «Moodle» as well as the need for regular monitoring of this kind of students' activity by a teacher has been proved on the basis of a statistical analysis.

Keywords: medicine, higher education, knowledge monitoring, test license exam Krok-2».

Наразі головним завданням вищих навчальних закладів (ВНЗ) є підготовка спеціалістів, які здатні постійно удосконалювати свої знання та вміння, а також швидко орієнтуватися та приймати рішення в сучасних умовах нестримного зростання об'єму інформації, у т. ч., професійної. За сучасних умов швидкого ритму життя та значного інформаційного потоку на тлі значущого прогресу в медичних науках класичні освітні технології, орієнтовані переважно на передачу знань від вчителя до учнів, не задовольняють потреб в підготовці та підвищенні кваліфікації медичних кадрів [1, с. 17]. Одне з основних завдань ВНЗ в умовах кредитно-модульної системи навчання – навчити студента самостійно отримувати та оновлювати знання. Зокрема, саме дистанційні форми навчання сприяють розвиткові навичок самостійної роботи та, водночас, дають можливість отримання масової, доступної широкому колу людей сучасної інформації та знань з різних предметів [2, с. 98; 3, с. 122–124].

Основною методикою сучасних систем дистанційної освіти є створення навчального інформаційного середовища, що включає в себе комп'ютерні інформаційні джерела, електронні книги та навчальні підручники, відео- та аудіотеки. Такі освітні навчальні онлайн-середовища дозволяють не лише навчати студентів, але й здійснювати підвищення кваліфікації викладачів, у т. ч., оперативно обмінюватися інформацією, набутим досвідом з метою досягнення більшої ефективності навчального процесу [1, с. 18–19; 4, с. 143]. Так, у Буковинському державному медичному університеті (БДМУ) створене комп'ютерне середовище дистанційного навчання «Moodle», що дозволяє студентам не лише теоретично підготуватися до занять, ознайомившись із розміщеними теоретичними методичними матеріалами, але й сприяє кращому опануванню практичними навичками шляхом перегляду відеофайлів, що висвітлюють техніку та методику проведення певних маніпуляцій, операцій тощо, а також самостійно здійснити оцінку своїх знань шляхом онлайн-тестування за даною тематикою.

Важливою складовою навчальної діяльності була і залишається система контролю та оцінювання, діагностика учбових досягнень студентів. Контроль підготовки проводиться упродовж всього навчання студента у ВНЗ і, маючи на меті забезпечення цілісності структури знань, сприяє формуванню мотивації до навчання та, водночас, дозволяє відслідковувати індивідуальні досягнення кожного студента [3, с. 124–125; 5, с. 99; 6, с. 141].

За видами педагогічний контроль традиційно поділяють на вхідний (стартовий), поточний, рубіжний та підсумковий (завершальний). Вхідний контроль дозволяє оцінити готовність студентів вивчати навчальний модуль, провести їх диференціацію за рівнем підготовленості. Поточний контроль дає можливість викладачу і студенту оцінити глибину засвоєння матеріалу, обрати індивідуальний темп навчання та своєчасно корегувати навчальний процес. Рубіжний контроль виявляє результати певного етапу та свідчить про готовність до переходу на наступний щабель навчання. Поточний та рубіжний контроль дозволяє побачити індивідуальну траєкторію руху студента на шляху здобування освіти. Результати підсумкового контролю свідчать про ступінь засвоєння змісту навчальних дисциплін [1, с. 19].

Наразі підсумковим контролем рівня професіоналізму випускників вищих медичних навчальних закладів, що має відповідати певному кваліфікаційному рівню та освітньо-професійній програмі підготовки фахівців, є система стандартизованих ліцензійних інтегрованих іспитів [7, с. 339]. Тестовий ліцензійний іспит (ТЛІ) «Крок-2» спрямований на визначення вмінь випускників медичних ВНЗ застосовувати свої знання для діагностики та визначення тактики менеджменту найбільш розповсюджених захворювань і базується на програмі навчання упродовж IV–VI курсів.

Використання дистанційних форм навчання, а саме створена в БДМУ для студентів, відкрита в середовищі «Moodle» база буклетів ТЛІ «Крок-2» попередніх років, дає студентам можливість тренування і динамічного самоконтролю з метою підготовки до даного іспиту. Водночас, на кафедрі педіатрії та дитячих інфекційних хвороб БДМУ впроваджений стандартизований контроль знань

студентів шляхом комп'ютерного тестування в програмі «Cascade», де можна здійснювати тестування у режимі «Крок-2 – загальний педіатричний профіль» та в режимі тестування за окремими субтестами (пульмонологія, нефрологія, неонатологія, дитячі інфекції та ін.)

З метою оптимізації підготовки студентів до складання ТЛП «Крок-2» проведений етапний аналіз знань студентів 6-го курсу БДМУ (спеціальність «Лікувальна справа») з педіатрії за результатами комп'ютерного екзаменування під час занять та самостійного тестування студентами в мережі дистанційного навчання «Moodle».

Нами проаналізовано результати тестування за базою питань попередніх років ТЛП «Крок-2» 25 студентів 6-го курсу (спеціальність «Лікувальна справа») БДМУ. До аналізу включені результати комп'ютерного тестування на початку і наприкінці занять за змістовним модулем № 5, як за загальною педіатричною базою питань «Крок-2», так і за тематичними субтестами, а також за результатами тестування студентів в середовищі дистанційного навчання «Moodle». Отримані результати дослідження аналізувалися за допомогою комп'ютерної програми «STATISTICA» StatSoft Inc., з використанням параметричних і непараметричних методів обчислення.

Показники підготовленості до складання ліцензованого екзамену «Крок-2» (педіатричний профіль) студентів, що навчаються за спеціальністю «Лікувальна справа», наведені у табл. 1.

Зазначено, що за даними вхідного тестування з педіатрії третина студентів (36,0 %) не змогли правильно відповісти більше, ніж на 50,5 % питань, що вважається позитивним результатом при складанні ліцензованого іспиту «Крок-2», і лише три студенти (12 %) змогли досягнути рівня 75 % правильних відповідей, котрий запропонований кафедрою як мінімальний позитивний результат при розв'язуванні тестових завдань, правильні відповіді до яких знаходяться у вільному доступі в середовищі «Moodle». Водночас, при заключному тестуванні лише три студенти (12 %; $P < 0,05$) не змогли правильно відповісти більше ніж на 50,5 % питань.

Таблиця 1

Результати тестування студентів за загальною педіатричною базою і тематичними субтестами, % правильних відповідей $M \pm m$ (min-max)

Крок-2 – вхідний	Комп'ютерне тестування						Moodle
	субтести, результати заключного тестування						Крок-2 – підсумковий
	пульмонологія	нефрологія	Неокатологія	кардіологія	гастроентерологія	Крок-2 – підсумковий	
56,1 $\pm$ 2,8 (26–90)	83,2 $\pm$ 3,1 (30–100)	90,8 $\pm$ 1,2 (77–100)	84,6 $\pm$ 2,1 (59–100)	85,2 $\pm$ 5,6 (76–93)	91,4 $\pm$ 1,6 (73–100)	71,2 $\pm$ 2,7 (41–96)	86,0 $\pm$ 2,7 (54–100)

Аналіз даних вхідного рівня знань за окремими розділами педіатрії показав, що у студентів, які навчаються за спеціальністю «Лікувальна справа», найгірший рівень базових знань виявився з неонатології (середній результат тестування становив 60,5 %), а найкращий – з нефрології (результат становив 78,0 % правильних відповідей). При цьому, відсоток незадовільних (менше ніж 75 % вірних відповідей) результатів вхідного тематичного комп'ютерного екзаменування виявився найбільшим (у 88 % студентів) за субтестами «Неонатологія», проте найменшим – за базою тестів з нефрології (у 34,8 % студентів).

Водночас, аналіз результатів заключного тестування за загальною педіатричною базою ТЛП «Крок-2» показав, що в цілому студенти 6-го курсу значно покращили свої результати (71,2 % правильних відповідей при тестуванні викладачем за програмою «Cascade» та 86,0 % правильних відповідей за даними самотестування у середовищі дистанційного навчання «Moodle») наприкінці циклу, відносно вхідного рівня знань (56,1 % позитивних результатів; $P < 0,01$). Це, ймовірно, свідчило про опанування студентами теоретичного матеріалу під час практичних занять і самостійної роботи в середовищі дистанційного навчання. Слід зазначити, що позитивні результати заключного комп'ютерного тестування студентів асоціювали з активністю їх роботи на сервері дистанційного навчання, про що свідчить зареєстрований статистично значущий позитивний кореляційний зв'язок результатів заключного комп'ютерного тестування студентів за допомогою програми «Cascade» із середнім балом самотестування студентів за базою педіатричних питань «Крок-2» у системі дистанційного навчання «Moodle» ($r = 0,6$; $P = 0,005$).

Водночас, зазначено, що під час завершального екзаменування 48 % студентів з першого разу не подолали 75 % бар'єр, що обраний як мінімальний позитивний результат тестування. При цьому, незадовільні результати заключного тестування студентів за базою «Крок-2» асоціювали з кількістю пропущених практичних занять, низьким рівнем академічної успішності (у середньому 3,1 балів за

50-бальною системою) та з недостатньою активністю самопідготовки у середовищі дистанційного навчання «Moodle».

Таким чином, проведений статистичний аналіз результатів підготовки студентів 6-го курсу зі спеціальності «Лікувальна справа» до ТЛП «Крок-2» дозволив дійти наступних висновків:

1. Аналіз вхідного рівня знань студентів з педіатрії показав недостатній рівень їх підготовленості з питань неонатології, що вказує на необхідність приділення особливої уваги даному розділу під час практичних занять та мотивації студентів до інтенсифікації самостійного опанування саме даного педіатричного розділу.
2. Опанування студентами теоретичного матеріалу під час практичних занять з педіатрії в сукупності із їх самостійною роботою у середовищі дистанційного навчання «Moodle» значно підвищує рівень підготовки студентства до складання ТЛП «Крок-2».
3. Статистично значущий кореляційний зв'язок результатів комп'ютерного тестування студентів із результатами самотестування студентів за базою педіатричних питань «Крок-2» у середовищі «Moodle» свідчить про ефективність дистанційних форм навчання і самоконтролю та необхідність регулярного моніторингу даного виду діяльності студентів з метою покращення їх підготовленості до складання ТЛП «Крок-2».

Література

1. Курицына Г. В. Формы и методы контроля качества дистанционного обучения студентов ВУЗа / Г. В. Курицына // Международный журнал экспериментального образования. – 2014. – № 8. – С. 17–21.
2. Мошнинова Г. Н. Особенности применения дистанционных образовательных технологий в вузе / Г. Н. Мошнинова, З. З. Оразалина // Дистанционное обучение в высшем профессиональном образовании: опыт, проблемы и перспективы развития : матер. VI межвузов. науч.-практ. конф., Санкт-Петербург, 6 июня 2013 г. – СПб. : Спбгуп, 2013. – С. 98–99.
3. Василенко Н. В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу з підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до управлінської інноваційної діяльності / Н. В. Василенко // Освітнологічний дискурс. – 2010. – № 1. – С. 122–132.
4. Кутузов М. Н. Дистанционные технологии обучения в традиционном образовательном процессе / М. Н. Кутузов // Педагогика: традиции и инновации : матер. междунар. науч. конф., Челябинск, октябрь 2011 г. – Челябинск : Два комсомольца, 2011. – Т. II. – С. 143–146.
5. Сметкина О. М. Дистанционное образование: формы контроля учебной деятельности / О. М. Сметкина // Дистанционное обучение в высшем профессиональном образовании: опыт, проблемы и перспективы развития : матер. VI межвузов. науч.-практ. конф., Санкт-Петербург, 6 июня 2013 г. – СПб. : Спбгуп, 2013. – С. 99–101.
6. Прокопенко О. В. Роль рейтинга в образовательном процессе ВУЗа / О. В. Прокопенко, А. М. Карминский, О. В. Клименко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 4, Т. 2. – С. 141–146.
7. Методы повышения эффективности обучения субординаторов / Е. В. Прохоров, М. С. Острополец, Л. Л. Челпан [и др.] // Проблемні питання педіатрії та вищої медичної освіти : зб. наук. праць. – Донецьк, 2010. – С. 339–340.

УДК 801

Островська Людмила, смт. Рокитне

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ТА МОНІТОРИНГУ ЗНАЬ УЧНІВ

У статті розглянуто сучасні підходи до організації контролю навчально-пізнавальної діяльності учнів. Проаналізовано досвід використання сучасних методів контролю. Розглянуто види, функції контролю та принципи перевірки навчально-пізнавальної діяльності, від яких залежить їх реалізація. Обґрунтовано необхідність удосконалення моніторингової діяльності як складової частини освітнього процесу, ефективного засобу управління якістю навчання, надійного педагогічного інструментарію щодо оцінювання навчальних досягнень, що забезпечує отримання динамічної інформації про якість навчання. Охарактеризовано особливості моніторингової діяльності як невід'ємної складової навчально-виховного процесу.

Ключові слова: контроль, навчальна діяльність, якість навчання, моніторинг навчальних досягнень, стандартизація.

The article discusses modern approaches to the organization of students' educational activity monitoring. The use of the modern monitoring methods is analysed. Monitoring functions and kinds as well as principles of student's educational activity monitoring, which define their implementation, are considered. The paper justifies the necessity of improving the monitoring activity as a component part of educational process, as an effective mean of education quality management, as reliable pedagogical tools for assessing